

دائرة مخصوصه

درسعادتده باب عالی جوارنده

محل اداره :

مشرط القلم

۱۳۲۶

اخطار :

مسلكمزه موافق آثار جديده مع المنوحيه
قبول اورانور

درج ايندلهين آثار اعاده اورانور

دين، فلسفه، علوم، حقوق، ادبيات، و سياسيات، و باطلاح كرك سياسي او كرك اجتماعي و مدني احوال و مشوره اسلاميه در بحث ايد و هفته در نشر از انور.

آبونه بدلی

صاحب و مؤسسری :

درسعادتده نسخه سی ۵۰ پاره در

ابوالعلا زین العابدین - ح . اشرف ادیب

سنه لکی التي آیلنی

قیرله دن مقوا بورو ایله کوندربلیرسه سنوی
۲۰ غروش فضله آلنیر

تاریخ تأسیسی

۱۰ تموز ۳۲۴

ممالک عثمانیه ایچون	۸۰	۴۰	غروش
روسیه	»	۶۵۰	۳۵۰ روبله
سائر ممالک اجنبیه	»	۱۷	۹ فرانق

عالم اسلام

الواح انتباه

— ۱ —

روماده اسلام مبعوثی صدر العربیه مقصود افندی نطقی

روسیه مجلس مبعوثانی مذاکرات مجموعه سندن عیناً نقل ایدلشد :

« افندیلر ! حکومتک مسلمانلره عائد اولان پولتیقه سندن بحث ایدمجهکم : ماقلاقوف وسائر مبعوثلرک نطقلرندن سوکره حکومتک عمومی پولتیقه سندن بحثه چوق حاجت قالمیور . ملت وکیللرینک وبخصوص مسلمانلرک سوزینه حکومت قولاق ویرمیدیکی معلوم اولدیغندن سکوت ایتسه مده اولوردی . فقط مسلمان شعبه ستنک سکوتی ، هر طرفده کوریدان نظام سز لغه رضا مقامنده تلقی ایدلک احتمالنه قارشو سویلنمکه مجبورم .

« افندیلر ! جمله تأسفلی وقعهلری ، مسلمانلری راحتسز ایدن حاللری برر برر عرض ایتیمجهکم ؛ مکتبلرک قیام سندن ، معاملرک ، اماملرک عزل ایدلس سندن وسائر دن آیری آیری بحث ایتیمجهکم . آنجق حکومتک بو پولتیقه سینه سبب اولان حالی بیان ایدمجهکم : « افندیلر ! روسیه نك حال حاضرده کی نظام سز لغندن مسلمانلر دخی جمله سائر تبعه ایله برابر زحمت چکدکلرندن ماعدا حلم و ملایمکلری ضعف لری سایه سنده ده باشقه بلالره دوچار ایدیورلر . (کورولتی پاطریدی) رئیس — رجا ایدرم ، ساکن و راحت اولکنز .

مقصود افندی — معیشت اسلامیه بی انک زیاده رنجیده و راحتسز ایدن میسیونر بلا سیدر ؛ افندیلر ! بز بو کر سیدن میسیونر لردن شکایت ایتدی کمزده مجلسده رفیق لرمز تعجب ایدرک بر ایکی یوز راهبک ، پاپاسک ، بلا جبر یالکنز وعظ وارشاد ایله نشر دینه چالیشدقلرندن نه ایچون بو قدر اورکیورسکوز ، قورقورسکوز ؟ دیورلردی . اکر بویله اولسه ایدی بز بوندن اورکنز ، قورقاز ایدک ، واعظ و مرشد راهب لردن اورکیورز ، شکایتمز ، راحتسز لغمز پولتیقه جی میسیونر لردندر ، بونلر دعوت ایله اکتفا ایتیوب بر معنا و بهانه جک ایله بز لری روسلاشدیرمق پولتیقه سینه چالیشیورلر ، واعظ لکدن ، مرشد لکدن زیاده حکومت النده آلت وخادم اولان راهب لردن شکایت ایدیورز . یکر می اوتوز سنده دن برو حکومتک مسلمان پولتیقه سی مشهور (بوییدانوس جف) ترتیبی اوزره بولندینی جمله کنزه معلومدر . بوییدانوس جفک مرشدی ایسه مشهور میسیونر (ایلینسکی) ایدی . بونلرک افکار و مطلب لری اوزره مکتبلرمز قیادیور ایدی . مطبو . قائمز یول و مساعدده ویرلیور ایدی . فقط ۱۷ تشرین اول تاریخی عالی بیان نامه دن صکره حریت دینی و مساوات مدنیه سایه سنده راحت اوله جغمز و حکومتک رهبانی ارشادندن خلاص بوله جغمز امید اولنمش ایدی . لکن بو امید مزده بوشه کیدیور ؛ زیرا حکومت حالامیسیونر لک ارشادینه قولاق و یروب ایش کوریور . مسلمانلرک

احوالنه دائر معلومات ، رهبانندن انیور . بو جمله دن قضانک رهبان مکتب عالیسی ناظری آلکسی جنابلرندن داخلیه نظارتنه ویرلش بر تقریر شایان دقتدر . بویله ایسه ده بن بوندن بحث ایتیوب کچر ایدم . لکن داخلیه نك مذاهب اجنبیه دائره سی بوکا بیوک بر اهمیت و یروب مسلمانلر آره سنده مشاهده اولنان حرکتی کشف ایتک و مسلمانلرک ملی آرزولرینه سد چکمک اوزره مخصوص قومیسینون تشکیل ایتیمی او بیوک راهبک راپورینه نظر دقتی جلب ایدیور . ناظر آلکسی جنابلرینک فکر و ملاحظه سی بودر : « روسیه مسلمانلری اتحاد اسلام بولنده چالیشیور ؛ مکتبلر آچیورلر ؛ غزتهلر ژورناللر نشر ایدیورلر ؛ روس جیمناز مکتبلرینه کیروب تحصیل ایدیورلر ، خلاصه تنویر افکار و ترقیه چالیشیورلر که بونک غایه سی اتحاد اسلامدر »

افندیلر ؛ راهب جنابلرینک پانیسلا میزم یعنی اتحاد اسلام دیدیکی شی ؛ بکا معلوم دکلدز . فقط تنویر افکاره ، تحصیل علوم و کالاته چالشمق پانیسلا میزم اولدینی معلومدر . آلکسی جنابلرینک نظرینه کوره اسلامیت ، قان دوکک ، جهاد ایتمکدن عبارتدر . کنج مسلمانلرده بومطالبی کوزلیورلر ایش . افندیلر ! اسلامک حکمتی ، مسلکی باشقه در . اسلامیت اساسی و غایه سی مدنیت و تعالیدر . بغداد واندلس خلافت اسلامیه لرینک علومه تمدنه ایتدکاری خدمت تاریخ لری ایله مثبتدر . حاضرده مسلمانلرک آرزو ایتدیکی پانیسلا میزم دکلدز ، آنجق تمدن و اصلاح حال و معیشتدر .

جناب راهب بلکه بوندن خوشلانمز ، لکن بو باشقه مسئله . مسلمانلر جمعیت خیریه لر تأسیس ایدیورلر ایش ؛ بونک پولتیقه و اتحاد اسلام ایله نه مناسبتی وار ؟

داخلیه نظارتنه بیوک راپورت ویرمش اولان بو راهب جنا . بلرینی لسان مزه ، احوال مزه آشنا برکشی ظن ایدن خطا ایدر ؛ چونکه بو آدم لسان مزی بیلمز و حق مزده یازدقلرینی معلوم بر فرانسز مجموعه سندن آلمش . بویله کوشه دن بو جاقدن جمع ایدلش خبرلره بناء داخلیه نظارتی مسلمانلر ایله اوغراشمق چاره لرینی مشاوره ایدیور . بو مطلبه بناء حکومت یکی بر پولتیقه قورمق ایستیور . بو پولتیقه ، دینی ملتیدن تفریق ایتک ، آیرمق چاره لرندن عبارت اوله جقدر . مسلمانلرک دینه قارشو یوب ملی هیئتنه ممانعت ایدمجهکر افندیلر ! مسلمانلرک دینی و ملیتی بردر . دینلری ملتیدن ، ملت لری دیندن آیریلاماز ، عصر لرجه بو ایکی جهت برلشوب کلشدر اشبو کر سیدن بنده کنز و شعبه رفیق لرم دفعه دفعه اعلان ایتدکه روسیه مسلمانلری یالکنز مسلمان انسانلر ، یا که مسلمان دیننده بولنان روسیه لیلر دیمک دکلدز . روسیه مسلمانلری بر ملتدر و ملت صفیله یاشامیه ، ملت صفی طاشیمغه حقلی بر ملتدر ، بن بونی دیمشم ده ودها دیه جکم ، تا آغزمنز باغلانانه قدر دیه جکم : بز لرمسلمان دیننده بولنان بر ملتز ، ملت اولدیغمز حالد ملی لسان مزک ، ملی ادبیات مزک ترقی و تعالی سینه چالیشه جغز ، تبعه لغه صداقته مانع اولماز درجه ده ملتیمزی محافظه ایدمجهکنز . بوندن بویله حکومت عراض

و بیان ایدیورم که ملیتمزه سد چکمک ، ممانعت ایتک خصوصنده کی تدابیری نمره سز قاله جقدر ، ملیتمزه قارشو قصد و تدابیرینی دینزه قارشو وقوع بولش عدایده جکزر . بناءً علیه حکومت ویا مذاهب اجنبیه دائره سی ملیتمزی دینزدن آیره ماز ، باشده برینی ضعیف دوشوروب بعده ایکنجیسی باصدیره ماز . افندیلر ! بزلر ابتدا مسلمان اوله رق یاشایه جنز ، ایکنجیسی روسیه ده بر ملت مخصوصه صفتنده اقامت ایده جکزر ، بوکا امینم ، کچمش زمانلرده آش و قلنج ایله بزلری تنصر ایتدیرمه که چالیشان ایوان غروزییه قارشو مقاومت ایده بیلدیکمز حالد شمدیکی مذاهب دائره سنک حیلّه جدیدلرینه دهها زیاده مقاومت کوستره جکزر .

افندیلر ! خلاصه کلام بز روسیه مسلمانلری ، ملت صفتیه امرار حیات ایده جکزر ، حر اوله رق حر روسیه ده یاشایه جنز . (صولدن قول اوریلوب [ال چرمق] تحسینلر کوستریلور .) (باغچه سرایده منتشر ترجمان)

— ۲ —

مصر جمعیت عمومیه سنک طلب مشروطیه دائر اولاره قراری

بو هفته ورود ایدن مصر غزته لری مصر جمعیت عمومیه سنک طلب مشروطیه دائر اولان قرارینی موضوع بحث ایدرک اوزون اوزادییه مقالهلر یازیورلر . مسئله نك جمعیتده مذاکره سی پک حرارتلی اولمش اعضای مجلسدن متعدد ذوات طرفندن واقفانه دور اندیشانه نظقلر ایراد اوله رق تظاهرات ملیتپرورانه ده بولنلمشدر . مایه وخارجیه ناظرلرندن ماعدا نظار اجتماعه اثبات وجود ایدرک یوزلرنده کی آثار سرور ایلّه تمیّات مجلسه قلاباً اشتراکیرینی کوسترمشلردر . مخالفته دائر صراحةً بر رأی ویرماملر ، ایچلرندن برینک اعتذاری اوزرینه رئیس طرفندن عدم موافقتلری بیان اولنمشدر . نظارک موقعی حقیقهً مشککل ایدی . مجلسک اعضای طبعیه سندن بولنلق اعتباریله ثلّقیّنات وجدانیه لرینه اتباع ایتک لازم کلیور . ناظر اوللق حیثیتله ده هنوز بومسئله حقنده نقطه نظری تعین ایتیان قوه اجرائیه نك رأینی احساسدن توقی اقتضا ایدیورایدی . اسلاملرده کی آثار انتباهی کوستردیکی جهته بو اجتماعه عائد ضبطنامه نك مهم نقاطنی ترجمه ایتکی مناسب کوردک :

طلب مشروطیه دائر اولان تقریرلر : امین بک عارف ، احمد محمد بک خشبه ، خلیل افندی العدیسی ، احمد عثمان بک الهاللی ، مصطفی خلیل پاشا ، عبداللطیف بک صوفانی ، امین شمسی پاشا ، محمد افندی ابو خضره ، اتربی بک ، ابراهیم جارم افندی ، عیسی نواربک ، مصطفی و جاد بک طرفلرندن ویرلمشدر .

تقریرلرده کی مهم فقره لر :

« مجلس مبعوثانک موجودیتی برامتک سعادت و ترقیسنی تأمین ایدن یکنانه دواور . مشروطیتسنر هیچ بر امت پایدار اوله من . » — خشبه بکک تقریرندن —

« مصرک هنوز مجلس مبعوثان کشادینه اهل اولمادیغنه دائر

اولان سوزلر بو یولده کی عزم و همتلری اشغال ایچون خاصه ترتیب و تصنیع اولنمش اقوال بد خواهانه در . اهالی مصریه تمدن و حضری اوللق اعتباریله مشروطیتنه نائل اقوامدن هیچ برینک مادوننده دکدر . حتی ترقیده کوستردکاری سرعته بهضیلرینه تفوق بیله ایدرلر . مصرده بوکون مشهود اولان ترقیات علمیّه ، اهالی ده تعمیم و تعلیم معارف ایچون کوریلان خواهشلر دعوا منک ال پارلاق بر دلایلدر . قالدیکه غایه کاله واصل اولمادیغه نائل مشروطیت اولماق هیچ بر قوم ایچون تطبیق اولنلمشدر . اساساً مشروطیت ترقی و تکمیلک صوک دوره سیدر . کمال تام انجق اونکله الله ایدیلور . شو حالده مشروطیتنه نائلیت ایچون غایه تکمیلی تکلیف ایتک محالی تکلیف اولور . » — هاللی بک تقریرندن —

« مجلس مبعوثانک آچیللمسنی ایسته مک شمدییه قدر دفعات ایلّه اظهار اولنان اشتیاقاتی بر دفعه ده اراّه ایتمکدر . مع مافیه اعتقاد حجه اشتیاقتمزی اراّه خصوصنده کی تکرارلر من مجرد بر تکرارندن عبارت دکدر . امک محصله عرفاننده یوماً فیوماً کوریلان آثار تنمو و تکمیلک بر تضییق طبعیه سیدر . زیرا مملکتلر من صوک زمانلرده ساحه ترقیاتده کنیش خطوه لر آتمش وطنمز هر صورتله مشروطیتنه کسب لیاقت ایتمشدر . امورک مشورتله اداره سی ایسه شریعت جلیله اسلامیّه من آمر بولنقدده در . قانون استانییه ایسه مصرلیلر ده ۱۸۸۲ سنه سندنبرو نائلدر . انکلیزلر ایسه مصرک حقوقنه صادق قاله جقلرینی وعد ایتمشلردر . بناءً علیه وعدلرینی ایفاء هر کسندن زیاده چالیشه جقلری درکاردر . خدیو ایسه مشروطیتنه نائل مملکتلره دائماً تردد ایتمکده وسنه نك بر قسمنی اورالرده امرار ایتمکده در . بالذات تان مخابرینه مشروطیتک فوایدندن دخی بحث ایتمشدر . شو حالده مجلس مبعوثانک کشادینه مانع نه در ؟ »

— مصطفی خلیل پاشا تقریرندن —

« قوجه بر امتی صایسی پارمق عددلرینی تجاوز ایتیان بر قاچ کیشییه اداره ایتدیرمک و مقدراتی انلرک امر و مشیته تابع براقق نصل تجویز اولور . ملت ایشنی امنیت ایتدیکی آدملره کوردیر . ملی در . هیچ شبهه ایدیه من که ملتک کندی وکیللری بونلرک هر هانکیسنه اولورسه اولسون علماً و خبره فائق بولنه جقدر . وکیللر مات ایلّه دوشوب قالدقلر . مادر زاد اعظمندن زیاده ملتک احتیا جاتی بیلورلر . استقبالك بزم اولدیغندن نیچون تجاها ایدیوررز . انصاف ایدیکمز بوکون یر یوزنده مشروطیتدن محروم شو ام وحشیه دن ! بشقه کیم قالدی » — ابو خضره افندی تقریرندن — « اتمزک قانون اساسییه مالکیت خصوصنده کی لیاقتی انکار اولنه من . تاریخ بزه مصرک دائماً بویوک موجودیتلره مقرر اولدیغنی کوستریر . اخلافه بر اقیلان آثار مدنییه بوکون هر کس کوریور . حکومت سذیه من لیاقتتمزی بالتقدیر بزه استقلال داخلی احسان بیورمشدر . متبوعمز ۱۸۸۲ ده بزلری نائل مشروطیت ایتمشدر . تاریخ بونلرده شاهددر . آراق بو دلائل و براهینه قارشو بو قدر زمان کچدیکی حالده ینه کندی باشمزه ایش کورمکه صالح اولمادیغمنز